

PRZEGLĄD CZASOPISM

Liturgia Sacra 11 (2005), nr 1, s. 221-236

LITURGISCHES JAHRBUCH 54 (2004), NR 3–4

Trzeci zeszyt niemieckojęzycznego czasopisma „Liturgisches Jahrbuch” z 2004 r. (nr 3) rozpoczyna wprowadzenie redakcyjne *In Gemeinschaft mit der ganzen Kirche* („We wspólnocie całego Kościoła”), poświęcone wydaniu Mszału Rzymskiego dla diecezji języka niemieckiego. Wskazane są w nim najbardziej istotne różnice tego wydania w porównaniu z łacińską *editio typica*, które stanowią cenne ubogacenie liturgii Mszy św.

Punktem wyjścia pierwszego z artykułów, autorstwa Wolfganga Rothe *Die Kommemoration von Papst und Bischof im eucharistischen Hochgebet* („Wspomnienie papieża i biskupa w modlitwie eucharystycznej”, s. 141–160), jest sformułowanie kan. 1438 *Kodeksu prawa kanonicznego dla Kościołów wschodnich*, przewidującego surowe kary dla kapłana za opuszczanie imienia biskupa diecezjalnego w modlitwie eucharystycznej. Na kanwie tego przepisu prawnego autor przedstawia różne formy wymieniania imienia biskupa w liturgii Kościoła katolickiego, następnie zaś implikacje eklezjologiczne i prawne, jakie pociągają za sobą ten fakt.

Drugi z artykułów, *Zur Theologie der Tagzeitenliturgie* („O teologii liturgii godzin”, s. 161–184), którego autorem jest Reinhold Malcherek, jest próbą analizy teologii zawartej w *Ogólnym wprowadzeniu do liturgii godzin*. Autor porównuje treść tego tekstu z postanowieniami *Konstytucji liturgicznej* Soboru Watykańskiego II i stwierdza jego wyraźną zależność od soborowej konstytucji, której stanowi on bardzo dobre urzeczywistnienie. Najbardziej widoczne jest to w postanowieniach *Ogólnego wprowadzenia*, stwierdzających, że liturgia godzin ma posiadać ukierunkowanie historiozbowcze, zaś w jej centrum stoi osoba Jezusa Chrystusa, zbawczego

pośrednika. Zauważyć można także zrealizowany wyraźnie w liturgii godzin postulat liturgii jako dialogu między Bogiem a człowiekiem. Ten dialogiczny charakter liturgii godzin prowadzi również do jej eklezjalnego wymiaru — to Chrystus gromadzi swój Kościół na liturgię godzin i daje mu udział w swoim zbawczym dziele.

Ostatni z artykułów w tym numerze, *Liturgische Kleidung für Leiedienste im Gottesdienst* („Liturgiczny strój dla posług spełnianych przez świeckich w liturgii”, s. 185–197), autorstwa Michaela Kunzlera, jest kolejnym poszukiwaniem najbardziej odpowiedniego stroju dla posług liturgicznych spełnianych przez ludzi świeckich. Dokumenty posoborowe, zwłaszcza *Ogólne wprowadzenie do Mszału Rzymskiego*, przewidują cały szereg posług spełnianych przez ludzi świeckich: lektora, kantora, pomocnika rozdzielania Komunii św. i wiele innych. Spełniając te czynności właściwym byłby odpowiedni strój liturgiczny, którym — zdaniem autora — mogła by być biała alba lub jasna tunika, nawiązujące do sakramentu chrztu św. i wypływającego z niego powszechnego kapłaństwa wszystkich ochrzczonych. Autor proponuje, aby ubogaceniem tego stroju był jeszcze szkaplerz w kolorze liturgicznym danego dnia, wzorujący się nieco na stroju zakonnym.

Numer zamyka omówienie nowych publikacji liturgicznych.

Ostatni zeszyt czasopisma z 2004 r. rozpoczyna wprowadzenie redakcyjne na temat rozpoczynającego się Roku Eucharystii. Jest to szczególna okazja do ponownego odkrycia ważnej prawdy zawartej w *Konstytucji liturgicznej*, że Eucharystia jest centrum życia wspólnoty parafialnej, jak i każdego chrześcijanina.

Autorem pierwszego artykułu, *Anmerkungen eines Exegeten zur Instructio Quinta „Liturgiam Authenticam”* („Uwagi egzegety na temat *Instructio Quinta «Liturgiam Authenticam»*”, s. 205–222), jest egzegeta Dieter Böhler. Ocenia w nim dość pozytywnie wydaną 28 marca 2001 r. instrukcję dotyczącą właściwego wprowadzania w życie *Konstytucji liturgicznej*, mówiącą o przekładach ksiąg liturgicznych na języki narodowe. Niemniej zauważa poważny mankament dokumentu, który przewiduje, że wszelkie teksty Pisma Świętego powinny zostać tłumaczone z nowej *Vulgaty*, nie zaś z tekstów oryginalnych, co może prowadzić do znacznych różnic w brzmieniu tekstu. Swoją opinię ilustruje licznymi konkretnymi przykładami.

Drugi artykuł tego numeru, autorstwa Stefana Bönerta, nosi nieco prowokacyjny tytuł *Vom Himmel hoch, da kommt nichts her?* („Z wysokiego nieba nic nie przychodzi?”, s. 223–249), nawiązujący do tekstu chorału wprowadzającego do *Oratorium Wielkanocnego* Jana Sebastiana Bacha. Autor dość krytycznie przygląda się zwyczajom i przeżywaniu świąt Bożego Narodzenia przez ludzi naszych czasów, dostrzegając całkowitą zmianę jego akcentów i treści, jak i fakt, że dla wielu chrześcijan jest to centralne święto w ciągu roku, zaś żłóbek zastąpił krzyż jako symbol wiary. Opierając się na wnioskach Matthiasa Morgenrotha przedstawia cały szereg fenomenów potwierdzających to zjawisko, jak wybiórczość przyjmowanych treści chrześcijańskich, emocjonalne związanie się z niektórymi symbolami, akcentowanie

elementu rodzinności i inne. Na podstawie tych spostrzeżeń wysuwa sześć tez na które należy zwrócić uwagę, kształtując liturgię czasu Bożego Narodzenia, by mogła wychodzić naprzeciw oczekiwaniom współczesnych chrześcijan, dla których zresztą podaje dwa konkretne przykłady pozytywnego wprowadzania ich w życie.

Benedykt Kranemann jest redaktorem opracowania *Eine theologische Disziplin in Veränderung* („Dyscyplina teologiczna w toku przemian”, s. 249–263), które przedstawia stan niemieckojęzycznej liturgiki. Jest to relacja ze spotkania na zamku Seggau koło Graz, na którym przedstawiciele grup roboczych z poszczególnych obszarów języka niemieckiego nakreślili stan liturgiki w różnych regionach: Albert Gerhards — północne Niemcy, Winfried Haunerland — południowe Niemcy, Martin Klöckner — Szwajcaria, zaś relację z Austrii przygotowała redakcja. Ponadto artykuł podaje listę przygotowanych w latach 2000–2004 doktoratów i habilitacji z zakresu liturgiki na poszczególnych niemieckojęzycznych wydziałach teologicznych.

Ostatni z artykułów, *Mittelalterforschung und Liturgie* („Badania nad średniowieczem a liturgika”, s. 264–269), to przygotowana przez Jürgena Bärscha relacja z kongresu Międzynarodowego Towarzystwa dla Teologii Mediewistycznej, który odbył się w dniach 23–26 czerwca 2004 r. w Warszawie. Kongresy te mają charakter interdyscyplinarny, zaś głównie dzięki staraniom Hannsa Petera Neuheusera z Kolonii utworzono nawet specjalną sekcję liturgiczną. Na sympozjum w Warszawie przewidziane były 4 referaty, z których, niestety, wygłoszone zostały tylko dwa: przez Charlesa Caspersa z Holandii oraz Jürgena Bärscha z Niemiec.

Ks. Joachim Kobienia